

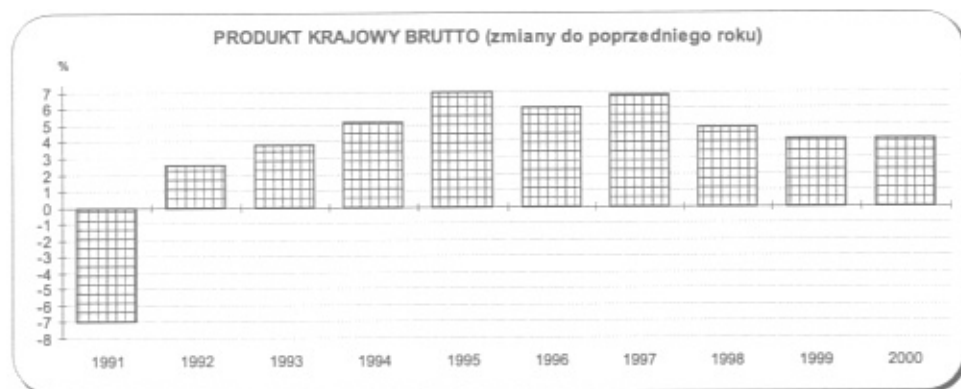
Z MATERIAŁÓW GUS

Halina DMOCHOWSKA
 Maria BIENKOWSKA

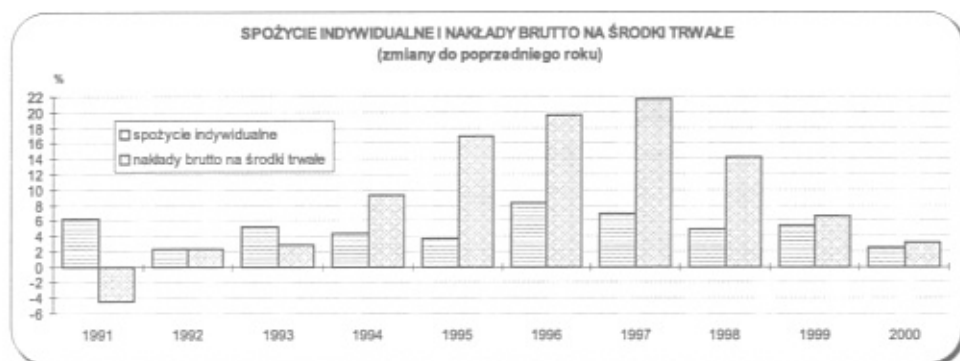
Sytuacja społeczno-gospodarcza Polski w 2000 r.¹

Podstawowe tendencje

W 2000 r. tempo wzrostu gospodarczego było zbliżone do notowanego w 1999 r. Bardzo zróżnicowana była natomiast dynamika procesów społeczno-gospodarczych w ciągu roku. Szacuje się, że wzrost produktu krajowego brutto w 2000 r. w stosunku do roku poprzedniego wyniósł, podobnie jak w 1999 r., 4,1%. W kolejnych kwartałach ub. roku obserwowano jednak sukcesywne zwalnianie tempa wzrostu PKB (od 6,0% w I kwartale do 2,4% w IV kwartale), podczas gdy w 1999 r. z kwartału na kwartał notowano jego przyspieszanie (odpowiednio od 1,6% do 6,2%). W 2000 r. wzrost wartości dodanej brutto w przemyśle był w skali roku wyższy niż w 1999 r. (6,8%, wobec 3,0%), ale w sektorze usług rynkowych – niższy (4,6%, wobec 6,3%), a w budownictwie wartość dodana brutto obniżyła się w stosunku do notowanej w roku poprzednim o 0,6%, podczas gdy w 1999 r. wzrosła odpowiednio o 3,5%.

¹ Przygotowano z udziałem pracowników Wydziału Analiz Makroekonomicznych w Departamencie Analiz i Opracowań Zbiorczych; wykorzystano „Informację o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju 2000 r.” GUS, dane MF i NBP.

Znacznie wolniejsze niż w 1999 r. było tempo wzrostu popytu krajowego (2,8%, wobec 4,9%). Począwszy od IV kwartału 1999 r. było ono również w kolejnych kwartałach niższe od wzrostu produktu krajowego brutto. Wiązało się to z osłabieniem dynamiki zarówno nakładów brutto na środki trwałe, jak i spożycia, w tym indywidualnego. Nakłady brutto na środki trwałe były w 2000 r. wyższe niż przed rokiem o 3,1%, wobec odpowiednio 6,5% w 1999 r. W rezultacie, rosnąca od 1995 r., stopa inwestycji w gospodarce narodowej nieco obniżyła się. Spożycie ogółem wzrosło realnie w 2000 r. w skali roku o 2,1% (wobec 4,5% w 1999 r.), w tym spożycie indywidualne – o 2,4% (wobec odpowiednio 5,4%). Osłabienie tempa wzrostu spożycia indywidualnego było m.in. wynikiem znacznie mniejszej niż przed rokiem dynamiki realnych wynagrodzeń, spadku siły nabywczej emerytur i rent oraz wolniejszego niż w 1999 r. wzrostu kredytów zaciąganych przez gospodarstwa domowe (przy większej dynamice depozytów).

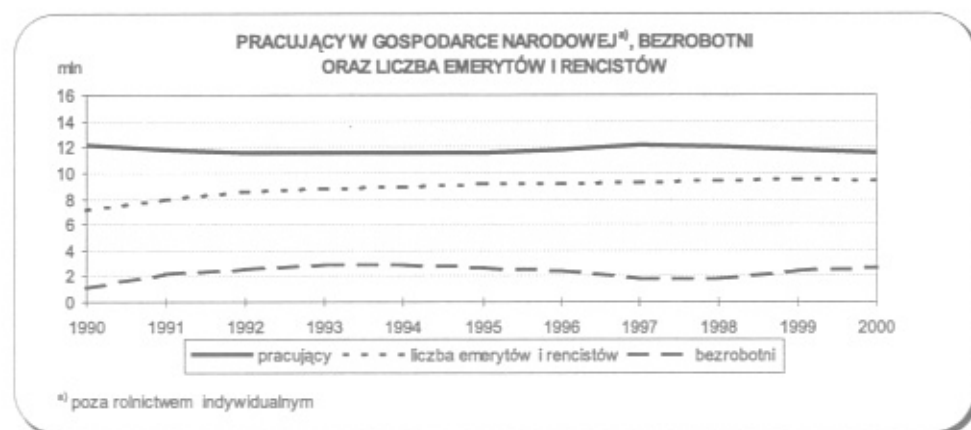
Zwolnienie dynamiki popytu krajowego tylko częściowo rekompensowane było lepszymi niż w 1999 r. wynikami w handlu zagranicznym. W kolejnych okresach ub. roku wzrost wolumenu eksportu w skali roku znacznie przekraczał dynamikę importu, a wartość ujemnego salda obrotów w 2000 r. była o 1,2 mld USD mniejsza niż przed rokiem i ukształtowała się na poziomie 17,3 mld USD. Nieco korzystniejsze od bardzo słabych w 1999 r. były w 2000 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw.

Spadek zatrudnienia i wzrost bezrobocia

W końcu 2000 r. liczba pracujących ogółem w gospodarce narodowej wyniosła ok. 15,7 mln osób i była o 1,6% niższa niż przed rokiem.

W 2000 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, w sektorze przedsiębiorstw odnotowano zmniejszenie zatrudnienia o 3,3%. Było to wynikiem znacznego spadku w przetwórstwie przemysłowym (o 6,0%, w tym zwłaszcza w produkcji metali, włókiennictwie, produkcji maszyn i urządzeń, odzieży i wyrobów futrzarskich, wyrobów chemicznych) oraz w górnictwie i kopalnictwie (o 11,9%). Obniżyło się także zatrudnienie w budownictwie (o 4,2%), transporcie, gospo-

darce magazynowej i łączności (o 4,0%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę (o 2,6%) oraz pozostałej działalności usługowej komunalnej, społecznej i indywidualnej (o 2,4%). Utrzymał się wzrost zatrudnienia w obsłudze nieruchomości i firm (o 10,7%), handlu i naprawach (o 2,2%) oraz hotelach i restauracjach (o 2,1%)

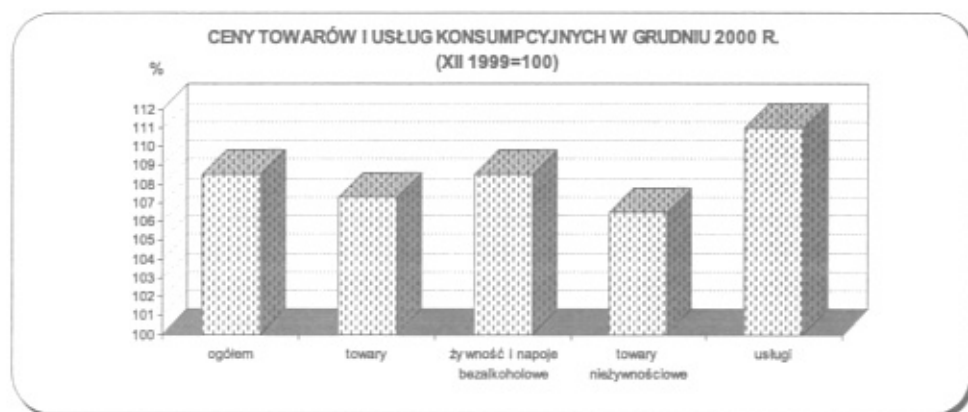

W końcu grudnia 2000 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 2702,6 tys. osób bezrobotnych, tj. o 352,8 tys. (o 15,0%) więcej niż przed rokiem (w 1999 r. wzrost odpowiednio o 518,4 tys. osób, tj. o 28,3%). Liczba nowych rejestracji bezrobotnych była o 86,9 tys. niższa niż w 1999 r., a liczba osób skreślonych z ewidencji – o 78,7 tys. wyższa. Spośród osób wyrejestrowanych, pracę podjęło o 53,9 tys. osób więcej niż przed rokiem. Zmniejszyła się o 72,8 tys. liczba ofert zatrudnienia zgłoszonych do urzędów pracy, a na 1 aktualną ofertę pracy przypadło w końcu grudnia ub. roku 473 osoby bezrobotne (wobec 385 w 1999 r.). Osoby bez prawa do zasiłku stanowiły 79,7% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (wobec 76,4% przed rokiem).

Zarówno inflacja średnioroczna, jak i liczona w okresie styczeń-grudzień wyższa od założeń ustawy budżetowej

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2000 r. w stosunku do roku poprzedniego wyniósł 10,1% (wobec odpowiednio 7,3% w 1999 r.) i był o 4,4 pkt wyższy od założonego w ustawie budżetowej. Najwięcej podrożały usługi (o 11,0%) oraz żywność i napoje bezalkoholowe (o 10,0%), podwyższając wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem odpowiednio o 3,53 pkt i 3,04 pkt. Wzrost cen towarów nieżywnościowych (bez wyrobów tytoniowych) wyniósł 9,6% i zwiększył ten wskaźnik o 2,98 pkt. Na wzrost cen konsumpcyjnych w 2000 r. w znacznie większym stopniu niż przed rokiem wpły-

nęły skutki zmian cen dokonanych w roku poprzednim, przechodzące na rok następny (4,3%, wobec 2,0%).

Wzrost cen konsumpcyjnych w okresie styczeń-grudzień 2000 r. był niższy niż w 1999 r. (8,5%, wobec 9,8%), ale o 3,3 pkt wyższy od założonego w ustawie budżetowej. W okresie trzech kwartałów 2000 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych rosły szybciej niż przed rokiem, a od listopada ich wzrost w stosunku do grudnia poprzedniego roku był niższy od notowanego odpowiednio w 1999 r. Najbardziej w okresie dwunastu miesięcy 2000 r., jednak mniej niż w 1999 r., wzrosły ceny usług – o 11,0%, podwyższając wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem w największym stopniu (o 3,49 pkt). Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych o 8,5% zwiększył ten wskaźnik o 2,59 pkt, a wzrost cen towarów nieżywnościowych (bez wyrobów tytoniowych) o 6,5% – odpowiednio o 2,03 pkt. W nieco mniejszym stopniu niż w 1999 r. wpłynęły na ukształtowanie wskaźnika cen konsumpcyjnych ogółem zmiany cen urzędowych i kontrolowanych dokonane w 2000 r. (2,2 pkt, wobec 2,5 pkt).

Wśród artykułów żywnościowych najbardziej podrożało w 2000 r. pieczywo i produkty zbożowe (o 20,2%) oraz cukier (o 24,5%). Ceny mięsa wzrosły o 13,1%, w tym wieprzowego – o 14,7%, a drobiowego – o 14,5%. Więcej niż w 1999 r. podniesiono również ceny artykułów z grupy „mleko, sery i jaja” (9,6%) oraz ryb (7,1%). Obniżyły się natomiast ceny owoców i warzyw (odpowiednio o 10,3% i 10,5%), podczas gdy przed rokiem notowano ich wysoki wzrost.

Towary nieżywnościowe (bez wyrobów tytoniowych) w okresie dwunastu miesięcy ub. roku podrożały o 6,5%, wobec 10,6% w 1999 r. Na znacznie niższą dynamikę ich cen wpłynął m.in. mniejszy niż w 1999 r. wzrost cen paliw (11,0%, wobec odpowiednio 52,7%). Leki podrożały o 11,7%, a artykuły z grupy „gazety, czasopisma, książki i materiały piśmienne” – o 11,0%. Ceny wyrobów kosmetycznych i perfumeryjnych wzrosły o 7,6%, a środków do mycia –

o 4,1%. Odzież i obuwie podrożały odpowiednio o 4,0% i 3,9%. Więcej niż przed rokiem podniesiono natomiast ceny opału (9,4%).

Na wysoki w okresie dwunastu miesięcy ub. roku wzrost cen usług wpłynęły m.in. podwyżki opłat istotnych dla budżetów gospodarstw domowych. Znacznie podniesiono opłaty za najem mieszkania (o 19,2%), gaz (o 17,3%), energię elektryczną (o 11,1%) oraz centralne ogrzewanie i ciepłą wodę (o 5,9%). Za przejazdy komunikacją miejską należało zapłacić o 17,0% więcej niż w grudniu 1999 r. Znacznie powyżej przeciętnej dynamiki cen wzrosły opłaty za abonament telefoniczny (66,7%) oraz telewizję kablową (18,1%). Obniżyły się natomiast ceny rozmów telefonicznych krajowych (o 7,3%).

Niższą niż przed rokiem dynamikę w okresie dwunastu miesięcy 2000 r. wykazały ceny producentów w przemyśle i budownictwie. Ceny produkcji sprzedanej przemysłu w okresie styczeń-grudzień 2000 r. wzrosły o 5,6%, wobec odpowiednio 8,1% w 1999 r. Mniej wzrosły ceny w przetwórstwie przemysłowym (o 4,7%, wobec 7,5% w 1999 r.) oraz w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (o 10,0%, wobec 10,9%). Wzrost cen produkcji budowlano-montażowej w okresie dwunastu miesięcy 2000 r. wyniósł 6,9% (wobec 8,9% w analogicznym okresie 1999 r.).

Wolniejszy niż w poprzednich latach wzrost realnych wynagrodzeń brutto w skali roku; spadek siły nabywczej emerytur i rent

W 2000 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej wyniosło 1923,81 zł i było o 12,9% wyższe niż w 1999 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) ukształtowało się w 2000 r. na poziomie 2056,80 zł, tj. o 11,4% wyższym niż przed rokiem (w 1999 r. wyższe odpowiednio o 10,6%). Najwyższy wzrost płac nominalnych notowano w sekcjach: pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna – 15,0%, transport, gospodarka magazynowa i łączność – 14,3%, handel i naprawy oraz leśnictwo – po 13,3%, a najniższy: w górnictwie i kopalnictwie – 8,8% oraz w hotelach i restauracjach – 10,1%. Wśród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu najbardziej wzrosły przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w jednostkach poczty i telekomunikacji (o 18,9%), handlu detalicznego; napraw artykułów użytku osobistego i domowego (o 14,6%), sprzedaży i napraw pojazdów mechanicznych; sprzedaży detalicznej paliw (o 14,1%), produkcji wyrobów chemicznych (o 13,6%), obsługi nieruchomości (o 13,4%), produkcji maszyn i urządzeń (o 12,6%) oraz handlu hurtowego i komisowego (o 12,4%). W działach tych obserwowano również wysoki wzrost przeciętnych wynagrodzeń brutto bez wypłat z zysku.

Wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia realnego brutto w gospodarce narodowej w 2000 r. w stosunku do roku poprzedniego wyniósł 2,6% i był niższy niż odpowiednio w 1999 r. (4,7%). W sektorze przedsię-

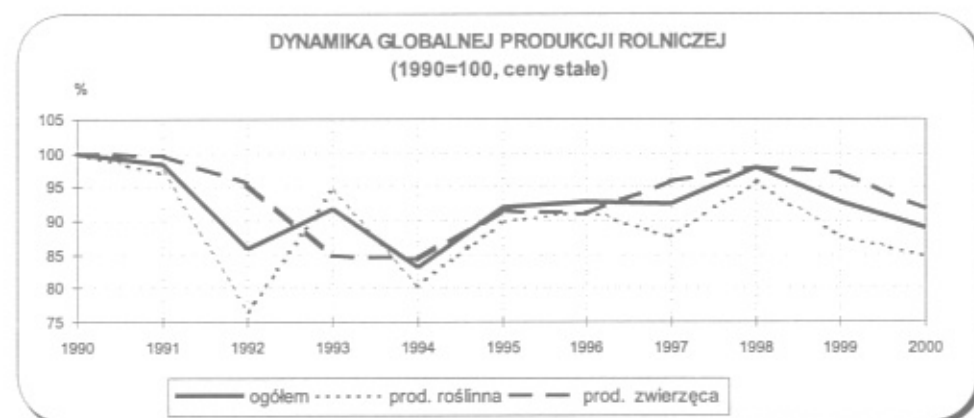
biorstw przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto wzrosło o 1,3% w porównaniu z rokiem poprzednim (w 1999 r. wzrost odpowiednio o 3,0%).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła w 2000 r. 875,46 zł i była o 7,6% wyższa niż w 1999 r. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych wzrosła w stosunku do 1999 r. o 6,9%. Jej poziom (601,31 zł) stanowił 68,7% wartości przeciętnej miesięcznej emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych.

Siła nabywczą emerytur i rent brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych była o 2,3% mniejsza niż w 1999 r., a emerytur i rent rolników indywidualnych brutto – odpowiednio o 2,9% niższa.

Niższe niż w poprzednim roku wyniki produkcyjne rolnictwa; po raz pierwszy od czterech lat korzystny indeks „nożyc cen”

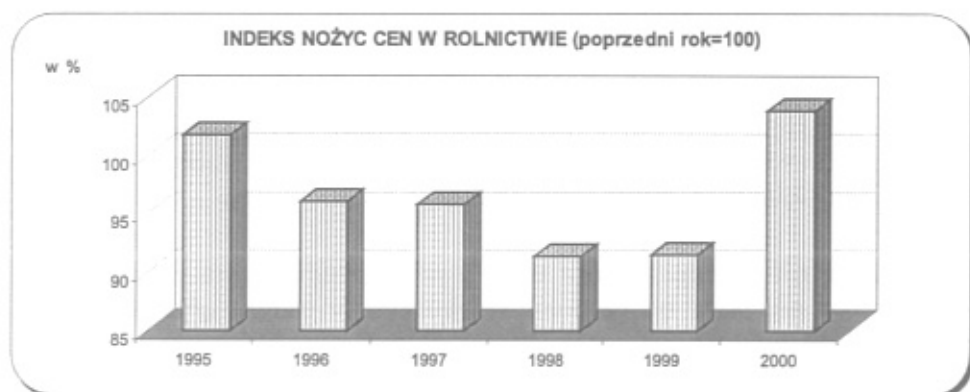
Według wstępnych szacunków, globalna produkcja rolnicza była w 2000 r. o 4,1% niższa niż w 1999 r. i był to drugi z kolei rok znacznego spadku produkcji (w 1999 – o 5,2%). Produkcja roślinna obniżyła się o 3,0%, w wyniku niskich zbiorów zbóż i rzepaku oraz zmniejszonych zbiorów owoców. Niższa była również produkcja zwierzęca – o 5,5%.

Na rynku rolnym w 2000 r., przy przewadze popytu nad podażą, ceny większości produktów zarówno w skupie, jak i na targowiskach kształtowały się znacznie powyżej bardzo niskiego poziomu z 1999 r. Dotyczyło to zwłaszcza zbóż, mleka, żywca wieprzowego oraz ziemniaków.

Szacuje się, że średnioroczny wzrost cen produktów rolniczych sprzedawanych przez rolników wyniósł 15,5%, podczas gdy ceny towarów i usług nabywanych przez rolników na cele produkcyjne wzrosły o 11,3%. W szczególności rolnicy płacili więcej za paliwa – o 32,8%, a także za nasiona

siewne i drzewka – o 18,9%, pasze – o 10,2%, nawozy sztuczne – o 7,3%. Wskaźnik „nożyc cen” był korzystny dla rolnictwa i wyniósł 103,8%, po czterech latach kształtowania się tej relacji na niekorzyść rolników.

Znacznie słabsze zbiory oraz długi okres niskiej opłacalności wpłynęły na utrzymywanie się negatywnych tendencji w pogłowiu trzody chlewnej i bydła. Potwierdzają to wyniki grudniowego badania pogłowia zwierząt gospodarskich. Liczebność stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 6,8% w stosunku do grudnia 1999 r., a pogłowiu bydła było o 6,1% niższe niż przed rokiem, kiedy również notowano blisko 6% spadek.

Ostatnie wyniki badania koniunktury w rolnictwie wskazują na pogorszenie ocen warunków rozwoju gospodarstw, pomimo znacznego wzrostu cen produktów rolnych.

Szybszy niż w dwóch poprzednich latach wzrost produkcji i wydajności pracy w przemyśle

Szacuje się, że w 2000 r. produkcja sprzedana przemysłu ogółem była o 6,8% wyższa niż w 1999 r. Najwyższy wzrost produkcji uzyskano w I kwartale ub. roku, w kolejnych kwartałach notowano stopniowe osłabienie jej dynamiki (w stosunku do rosnącego poziomu produkcji od II kwartału 1999 r.). Było to następstwem malejącej dynamiki popytu krajowego (ze strony przedsiębiorstw i gospodarstw domowych), przy wzroście eksportu i wysokim poziomie importu. Z sektora prywatnego pochodziło 71,9% produkcji przemysłu (wobec 70,1% w 1999 r.).

W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób produkcja wzrosła o 7,1%. Wydajność pracy zwiększyła się o ok. 14%, przy obniżeniu przeciętnego zatrudnienia o 6,3%. W przetwórstwie przemysłowym poziom produkcji był wyższy niż przed rokiem o 7,3%, a w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę – odpowiednio o 11,0%. W górnictwie i kopalnictwie wystąpił spadek sprzedaży o 1,7%.

W strukturze produkcji sprzedanej przemysłu obniżył się udział górnictwa i kopalnictwa, a wzrósł – wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, wodę. Nie uległ istotnej zmianie udział przetwórstwa przemysłowego. Mimo szybszego niż przeciętnie wzrostu produkcji działów i grup przemysłu uznawanych za nośniki postępu technicznego (13,0%), ich udział w produkcji sprzedanej przedsiębiorstw przemysłowych o liczbie pracujących powyżej 49 osób nie zmienił się i wyniósł 13,2%.

Wyższy niż w 1999 r. poziom produkcji uzyskano w 24 spośród 29 działów przemysłu (w 11 – powyżej 10%). Wysoki wzrost (wśród działów o znaczącym udziale w sprzedaży) odnotowano m.in. w produkcji pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep (o 13,8%), koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 23,7%), wyrobów z metali (o 13,3%), drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny (o 13,3%), maszyn i aparatury elektrycznej (o 10,9%). Niższa niż w 1999 r. była produkcja sprzedana górnictwa węgla kamiennego i brunatnego (o 3,4%), wyrobów tytoniowych (o 18,4%), odzieży i wyrobów futrzarskich (o 3,6%), skór wyprawionych i wyrobów z nich (o 1,2%), instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych (o 1,7%).

Niższy niż przed rokiem poziom produkcji budowlano-montażowej, po trzech latach wysokiego wzrostu

Szacuje się, że produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane ogółem była w 2000 r. o ok. 1% niższa niż w roku poprzednim (w 1999 r. wzrost odpowiednio o 9,4%). Udział sektora prywatnego w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej zwiększył się z 95,0% w 1999 r. do ok. 97%. W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób spadek produkcji wyniósł 2,0%. Wiązał się on ze znacznym obniżeniem poziomu robót o charakterze remontowym (o 12,4%), przy niewielkim wzroście poziomu robót o charakterze inwestycyjnym (o 2,0%).

Decydujący wpływ na obniżenie poziomu produkcji miało osłabienie dynamiki w przedsiębiorstwach zajmujących się wznoszeniem obiektów budowlanych; inżynierią lądową i wodną (wzrost o 0,4%) oraz spadek produkcji w podmiotach wykonujących instalacje budowlane (o 14,2%).

Wyższe niż przed rokiem efekty budownictwa mieszkaniowego

W 2000 r. oddano do użytku 87 719 mieszkań, tj. o 7,0% więcej niż przed rokiem. W budownictwie indywidualnym przekazano do użytku 35 554 mieszkania, tj. o 6,8% więcej niż w 1999 r. Wzrost liczby mieszkań przekazanych do użytku odnotowano również w budownictwie realizowanym na sprzedaż lub wynajem – do 20 722 (o 46,0%), zakładowym – do 1205 (o 25,0%) i społecznym czynszowym – do 3971 (o 18,3%). Zmniejszyła się natomiast liczba mieszkań oddanych do użytku w budownictwie spółdzielczym – do 24 413 (o 11,2%) i komunalnym – do 1854 (o 30,6%). W strukturze przekazanych mieszkań ogółem, budownictwo indywidualne stanowiło 40,5%, spółdzielcze – 27,8%, a przeznaczone na sprzedaż lub wynajem -23,6%.

W 2000 r. wydano pozwolenia na budowę 145,1 tys. mieszkań (w tym 79,9 tys. w budownictwie indywidualnym, tj. o 31,5% mniej niż w 1999 r.). W końcu grudnia 2000 r. w budowie było 710,4 tys. mieszkań, tj. o 5,7% więcej niż przed rokiem.

Większa dynamika eksportu niż importu; nieco mniejszy niż przed rokiem deficyt obrotów wyrażony w dolarach USA

W 2000 r. w obrotach handlu zagranicznego notowano znacznie wyższy wzrost eksportu niż importu w stosunku do 1999 r. Ujemne saldo obrotów towarowych w dolarach USA zmniejszyło się w porównaniu z uzyskanym w roku poprzednim, głównie w związku z poprawą w wymianie z krajami UE.

Wzrosły obroty ze wszystkimi grupami krajów, w największym stopniu – import z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Zmniejszył się jedynie, wyrażony w dolarach USA, import z krajów rozwijających się. Utrzymały się ujemne salda w wymianie ze wszystkimi grupami krajów. Odnotowano pewne osłabienie pozycji Niemiec w wymianie towarowej i umocnienie pozycji Rosji wśród dostawców towarów na nasz rynek. Niekorzystnie kształtowały się relacje cenowe w obrotach ogółem. W strukturze importu zwiększył się udział importu zaopatrzeniowego, a zmniejszył – importu inwestycyjnego i konsumpcyjnego. W eksporcie znacznie więcej niż przeciętnie wzrosły dostawy maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego oraz chemikaliów i produktów pokrewnych.

Eksport liczony w złotych w cenach bieżących był wyższy niż w 1999 r. o 26,8% i wyniósł 137 908,7 mln zł, a import zwiększył się o 16,8% do wartości 213 071,8 mln zł. Obroty zamknęły się ujemnym saldem w wysokości 751 63,1 mln zł (w 1999 r. minus 73 642,1 mln zł). Eksport wyrażony w dolarach USA wyniósł 31 651,3 mln USD i był wyższy o 15,5%, a import – 48 940,2 mln USD, tj. o 6,6% większy niż w 1999 r. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 17 288,9 mln USD (w 1999 r. minus 18 503,8 mln USD).

Eksport w cenach stałych w 2000 r. był o 25,3% wyższy niż przed rokiem, a import – większy o 10,8%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zwiększył się o 26,8%, a z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 25,1%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów Europy Środkowo-Wschodniej był większy o 16,7%, a z krajów UE – o 10,5%.

Ceny transakcyjne towarów eksportowanych były o 1,2% wyższe niż w 1999 r., a towarów importowanych – wyższe o 5,4%. Relacje cen pogorszyły się. Wskaźnik terms of trade wyniósł 96,0 (wobec 100,8 w 1999 r.), w tym w wymianie z krajami UE – 99,7 (wobec 101,5). Szczególnie niekorzystnie kształtował się wskaźnik terms of trade w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – 79,2 (wobec 89,9 w 1999 r.).

Mniejsze niż przed rokiem ujemne saldo rachunku bieżącego

Rachunek bieżący bilansu płatniczego w końcu grudnia 2000 r. zamknął się ujemnym saldem w wysokości 9892 mln USD (przed rokiem minus 11 569 mln USD). Na zmniejszenie ujemnej kwoty salda ogółem wpłynęła głównie poprawa salda płatności towarowych o 1235 mln USD oraz salda niesklasyfikowanych obrotów bieżących o 356 mln USD.

Saldo płatności towarowych w końcu grudnia 2000 r. wyniosło minus 13 145 mln USD (przed rokiem minus 14380 mln USD). Wpływy z eksportu towarów zwiększyły się o 1929 mln USD (o 7,3%), a wypłaty na import towarów były wyższe o 694 mln USD (o 1,7%).

Wpływy z tytułu usług wzrosły o 214 mln USD (o 6,5%), a wypłaty za usługi zwiększyły się o 279 mln USD (o 5,7%). W rezultacie saldo usług po-

gorszyło się z minus 1624 mln USD w końcu grudnia 1999 r. do minus 1689 mln USD.

Saldo dochodów wyniosło minus 730 mln USD (wobec minus 804 mln USD przed rokiem). Wpływy z tytułu dochodów zwiększyły się o 533 mln USD (o 28,1%), a wypłaty odsetek i innych dochodów z kapitału były wyższe o 459 mln USD (o 17,0%).

Saldo transferów bieżących poprawiło się w porównaniu z końcem grudnia 1999 r. o 77 mln USD.

Nieco korzystniejsza niż przed rokiem sytuacja finansowa przedsiębiorstw

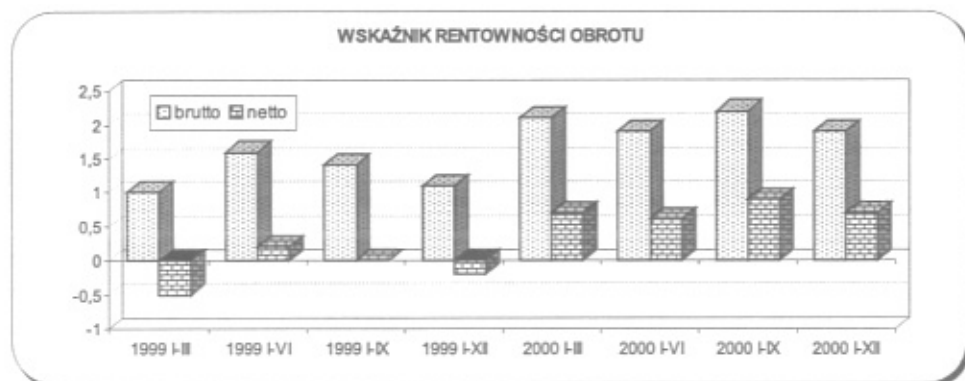
W 2000 r. badane przedsiębiorstwa² odnotowały wyższe od bardzo słabych przed rokiem wyniki finansowe brutto i netto. Wpłynął na to szybszy wzrost przychodów z całokształtu działalności niż kosztów ich uzyskania (odpowiednio 15,7% i 14,6%). Na wysoką dynamikę przychodów wpływ miał głównie duży wzrost przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. Mimo obniżenia wyniku na pozostałej działalności operacyjnej, wynik na działalności gospodarczej był dużo wyższy niż przed rokiem. Na jego poprawę wpłynęło, obok wzrostu wyniku na sprzedaży produktów towarów i materiałów, również znaczne obniżenie straty na działalności finansowej. Znacząco wzrósł w 2000 r. zysk netto badanych przedsiębiorstw, przy jednoczesnym zmniejszeniu kwoty straty netto. Na poprawę rezultatów znaczny wpływ miały wyniki finansowe osiągnięte przez największe spółki giełdowe. Wyraźnie wzrosła efektywność ekonomiczna podmiotów prowadzących działalność eksportową.

Odnutowano poprawę większości podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych dla ogółu badanych podmiotów, tj. wskaźnika poziomu kosztów o 1,0 pkt, rentowności obrotu brutto o 0,9 pkt, rentowności obrotu netto o 0,7 pkt oraz wskaźnika płynności finansowej III stopnia o 0,7 pkt. Pogorszeniu uległy natomiast wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia – odpowiednio o 0,6 pkt i 0,5 pkt. Zmniejszył się nieco udział przedsiębiorstw posiadających zdolność kredytową. Zaobserwowano dużo wyższy od przeciętnego wzrost zobowiązań krótkoterminowych z tytułu pożyczek, obligacji i innych papierów wartościowych. Poprawa wskaźników dotyczyła w większym stopniu jednostek sektora publicznego niż prywatnego oraz jednostek deficytowych niż zyskowych. Udział sektora prywatnego w przychodach ogółem wzrósł z 66,2% w 1999 r. do 69,0%.

Poprawa wyników finansowych brutto i netto wystąpiła m.in. w przetwórstwie przemysłowym, górnictwie i kopalnictwie, transporcie, gospodarce magazynowej i łączności, obsłudze nieruchomości i firm; nauce, handlu i napra-

² Dane obejmują podmioty gospodarcze (z wyjątkiem łowiectwa, leśnictwa, rybołówstwa i rybactwa, pośrednictwa finansowego oraz szkół wyższych) prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

wach. Pogorszenie wyników odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę, budownictwie oraz w sekcji hotele i restauracje.

W strukturze rodzajowej kosztów ogółem zmniejszył się udział kosztów wynagrodzeń brutto, świadczeń na rzecz pracowników, podatków i opłat, energii oraz pozostałych kosztów, a wzrósł – kosztów zużycia materiałów oraz usług obcych.

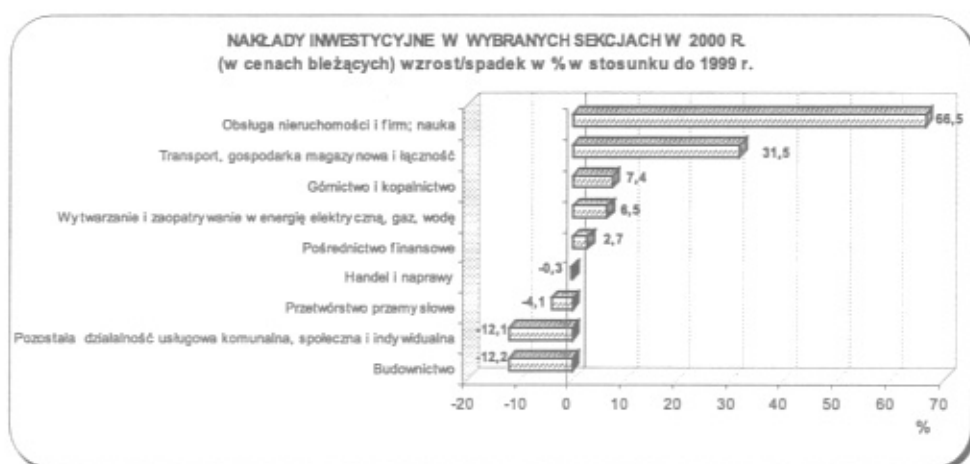
Oslabienie dynamiki nakładów inwestycyjnych

W 2000 r. utrzymało się notowane już w 1999 r. zwolnienie wysokiej w poprzednich latach dynamiki nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach³. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw wyniosły 81,5 mld zł i były (w cenach stałych) o ok. 2% wyższe niż przed rokiem. Nakłady na budynki i budowle zmniejszyły się o ok. 6%, a zakupy inwestycyjne wzrosły o ok. 7%. Udział zakupów inwestycyjnych w nakładach ogółem wyniósł ok. 59% (przed rokiem ok. 57%).

Najwyższą dynamikę nakładów inwestycyjnych (w cenach bieżących) notowano w obsłudze nieruchomości i firm; nauce (wzrost o ok. 67%) oraz transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (ok. 30%). Po okresie wysokiej dynamiki inwestowania w przetwórstwie przemysłowym w latach 1997-1998 (w cenach bieżących wzrost w skali roku odpowiednio o ok. 28% i ok. 30%) i spadku nakładów w 1999 r. (odpowiednio o ok. 5%), w 2000 r. nakłady inwestycyjne jednostek w tej sekcji były o ok. 4% niższe niż przed rokiem. Największy spadek nakładów inwestycyjnych (po dużym wzroście w poprzednich latach) wystąpił w produkcji masy włóknistej oraz papieru, koksu i produktów rafinacji ropy naftowej, odzieży i wyrobów futrzarskich, pojazdów

³ O liczbie pracujących powyżej 49 osób, bez względu na rodzaj działalności.

mechanicznych, przyczep i naczeł oraz wyrobów tytoniowych. Po spadku notowanym w 1999 r., zwiększyły się nakłady inwestycyjne m.in. w produkcji pozostałego sprzętu transportowego, skór wyprawionych i wyrobów z nich, wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych, mebli; pozostałej działalności produkcyjnej. Od kilku lat utrzymuje się bardzo wysoki wzrost inwestycji w działalności wydawniczej; poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji.

W strukturze nakładów inwestycyjnych ogółem zmniejszył się udział przetwórstwa przemysłowego (z 32,1% w 1999 r. do 29,2%) oraz handlu i napraw (z 13,1% do 12,2%), a wzrósł – transportu, gospodarki magazynowej i łączności (z 17,0% do 21,0%) oraz obsługi nieruchomości i firm; nauki (z 6,4% do 9,9%).

Zwiększył się udział jednostek sektora prywatnego w nakładach ogółem badanych przedsiębiorstw z 61% w 1999 r. do 66,9%.

W 2000 r. rozpoczęto ok. 26,9 tys. inwestycji, tj. o ok. 17% więcej niż przed rokiem. Łączna wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych wyniosła 26,3 mld zł i była o 4,3% niższa niż w 1999 r.

Z ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych zrealizowanych w 2000 r. ok. 38% (wobec ok. 40% przed rokiem) przypadało na podmioty z kapitałem zagranicznym (o kapitale zagranicznym powyżej 1 mln USD). Nakłady inwestycyjne tych jednostek utrzymały się (w cenach stałych) na poziomie notowanym w 1999 r. Około 50% tych nakładów przypadało na przetwórstwo przemysłowe, w tym na produkcję pojazdów mechanicznych, przyczep i naczeł – ok. 16%, artykułów spożywczych i napojów – ok. 11%, wyrobów z surowców niemetalicznych pozostałych – ok. 11%, wyrobów chemicznych – ok. 9%, na działalność wydawniczą; poligrafii i reprodukcję zapisanych nośników informacji – ok. 6%. Na transport, gospodarkę magazynową i łączność prze-

znaczono ok. 39%, a na handel i naprawy – ok. 15% ogółu nakładów poniesionych przez podmioty z kapitałem zagranicznym.

Niższa niż zakładana w ustawie realizacja dochodów i wydatków budżetu państwa

Dochody i wydatki budżetu państwa w 2000 r. były niższe niż zakładano w ustawie budżetowej odpowiednio o 3,7% i 3,4%. Deficyt ukształtował się na poziomie 15 365,6 mln zł, co stanowiło 98,8% kwoty założonej w ustawie budżetowej.

Głównym źródłem dochodów były wpływy z podatków pośrednich. Ich realizacja w 2000 r. wyniosła 91,0% kwoty założonej w ustawie. Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych stanowiły 91,5%, a z podatku dochodowego od osób prawnych – 119,2% założonych kwot tych podatków. Największą kwotę wydatków stanowiły subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego oraz dotacje dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wydatki te zostały zrealizowane w 100%. Na obsługę długu krajowego przeznaczono również blisko 100% kwoty założonej w ustawie, a na obsługę zadłużenia zagranicznego – 83,4%.